

Dnes si připomínáme Mezinárodní den žen a dívek ve vědě

V 19. století byly na univerzitách bílou vránou **A teď?**

České vědkyně:

Super objevy i péče o děti

Co dnes slavíme?

Mezinárodní den žen a dívek ve vědě vyhlásila Organizace spojených národů (OSN) v roce 2015. Upozorňovat má na historicky nerovné postavení žen ve vědě, které zčásti přetrvalo dodnes. Podle statistik OSN je podíl ženských vědeckých výzkumníků pod třiceti procenty.

ČR (mv) – Ženy to s vědou měly těžké. Po staletí se nemohly na univerzity vůbec hlásit, a když později ano, studovaly jen vybrané obory... I proto si dnes připomínáme Mezinárodní den žen ve vědě. Jedna z prvních českých vědkyň a lékařek Anna Bayerová (†71) musela v 19. století za vzděláním cestovat až do Švýcarska. Karlo-Ferdinandova univerzita (Univerzita Karlova) tehdy ženy do studia medicíny nepřijímala.

Anna Bayerová se společně s Bohuslavou Keckovou (†57) vydala v roce 1875 do švýcarského Curychu. Z finančních důvodů se ale musela Anna nejříve přesunout do Bernu, a poté studium dokonce dočasně přerušila. Díky podpoře rodiny nakonec úspěšně promovala v

roce 1881 a po Keckové se stala druhou českou lékařkou. Jenže doma měla problémy...

Po návratu do vlasti odmítly rakouské úřady její diplom uznat, a svou praxi tak vykonávala v zahraničí. Uznání lékařského vzdělání v Rakousku-Uhersku se dočkala až v roce 1914 i díky nátlaku ženských spolků na vídeňské úřady.

Anna Bayerová (1852 – 1924)

České badatelky současnosti:

Zkoumají nanočástice i reprodukci

ČR (mv) – Doba diskriminace žen ve vědě je našťastí minulostí a české vědkyně patří k nejlepším. Některé svými výzkumy

pomáhají v boji s koronavirovou pandemií, další dělají pokroky v řešení mužské plodnosti nebo v tajuplném světě nanočástic.

Ženy z Akademie věd ČR (AV ČR) kromě toho, že mnohy trumfují své kolegy, stíhají samozřejmě i péči o své ratolesti.

Víte, že...
...první lékařkou promovanou v českých zemích byla v roce 1902 Anna Honzáková?

Vladimíra Petráková (35):

Nanočástice a 4 potomci

Objev superrozlišovací mikroskopie v roce 2014 posunul možnosti vědeckých pozorování a získal Nobelovu cenu. Tým pod vedením Vladimíry Petrákové (35) z Ústavu fyzikální chemie AV ČR pracuje na vylepšení této metody. „Chci pro zobrazování využít speciální plazmonické nanočástice, které silně interagují se světlem a mohou měnit jeho vlastnosti. Chceme popsat způsob, jak ovlivňují směr záření molekul v blízkosti nanočástice, a tím obrázek struktury zvětšit ještě před tím, než se na něj podíváme mikroskopem,“ řekla Petráková. Metoda v budoucnu pomůže při zobrazování uspořádání proteinů v těle a odhalí informace o jejich funkcích. Kromě vědy zvládá i péči o své čtyři děti. „Je ale potřeba pracovat na systému samotném a vytvořit pro ženy podporující prostředí. Inspiraci si můžeme vzít ze zahraničí,“ mínila Petráková.

Eliška Materna Mikmeková (37):

Krystalky přeměny odpad v palivo

Eliška Materna Mikmeková z Ústavu přístrojové techniky AV ČR loni ve spolupráci s americkými vědci objevila pozoruhodné vlastnosti nanokrystalků oxidu titaničitého, které při ozáření světlem blikají jako světlušky. V budoucnu pomohou například při přeměně odpadního oxidu uhličitého (CO₂) na palivo. „Přeměna CO₂ na metan za přítomnosti různých katalyzátorů je známý proces, ale je ekonomicky náročný. Prostřednictvím oxidu titaničitého je možné celou reakci urychlit a zefektivnit, jelikož užívá zdarma volnou energii ze slunečního záření,“ vysvětlila Mikmeková. Její tým loni také testoval materiály vhodné do zdravotních pomůcek pro boj s koronavirem. Svou práci stíhá skloubit i s povoláním matky. „Musím ale říci, že je to náročné a dny musí být velmi dobře naplánované,“ řekla Mikmeková.

Kateřina Komrsková (46):

Umíme vybrat nejlepší spermie

Neplodnost trápí sedm procent mužů, vědci ale v téměř polovině případů nemohou najít příčiny. Kateřina Komrsková (46) udělala v tomto směru průlom. Zabývala se dynamikou proteinu CD46 a zjistila, že pokud je daný protein ve vzorku spermatu detekovatelný, obsahuje poškozené spermie. V současnosti si její tým z Biotechnologického ústavu AV ČR nechal patentovat metodu, která nekvalitní spermie nejen odhalí, ale za pomoci magnetických nanočástic i odfiltruje. Výsledkem je tak ejakulát plný jen těch nejzdatnějších spermií. „Tento elegantní separační nástroj posouvá asistovanou reprodukci k principům přirozeného oplození, kdy pouze vítězná nepoškozená spermie pronikne obaly vajíčka a oplodní je,“ vysvětlila Komrsková.

Drsník Hynek Čermák Stud před nahotou

PRAHA (höh) – Herec a dnes i uznávaný fotograf aktů Hynek Čermák (47) se prý zpočátku červená. „Když jsem začínal akty fotit, styděl jsem se víc než modelky,“ přiznává.

Dneska už to tak prý nemá. „Modelku vnímám z profesionálního pohledu,“ tvrdí představitel drsníků v čele s detektivem Kunešem. „Pro focení nemám žádnou věkovou hranici. Fotil jsem i šedesátiletou ženu. Myslím si totiž, že ženy jsou krásné v každém věku,“ skládá poklonu něžnému pohlaví. Jedno ale nemusí. Je prý rád za každou nedokonalost a podvědomě se vyhýbá ženám, které si pomohly plastickou operací.

Herec a fotograf se svými díly.

Foto Aha! – Slávka Červená

Hvězdička Sestřiček Anastasia Chocholatá

Uvázla v Portugalsku

PRAHA (mag) – Neplánovaně si musí Anastasia Chocholatá (20) prodloužit svou už tak dlouhou dovolenou v Portugalsku. „Měla jsem v plánu být tu měsíc. Ale cestovat v této době je bláznec, takže dál zůstávám,“ píše zrzka na sociálních sítích. „Uvidím podle situace. Ale do konce měsíce bych se chtěla vrátit...“ doufá herečka, která si v seriálu Sestřičky zahrála šikanovanou zdravotní sestru Evu.

Návrat z Portugalska je zatím nejistý.

Foto FTV Prima